

ארנק הנראה מלא, משמירתו של דינר בודד] ארנק כדין חבית. שהוא נוח יותר להיות נאבד, ואם כן דין ומסקינן: תיקו! (4)

הדרן עלך המפקיד

היה נעשה שואל על כל החבית, כי אז לא היה חשוב שולח יד אפילו על הרביעית, כיון שהוא מעורב עם שאר היין של מפקיד, ראה שם.

ו. והריטב"א פירש את דברי הגמרא: "לכך פירשו — ראה רמב"ן רשב"א ור"ן — דהכי קאמר: "ניחא ליה דתיהוי האי חבית בסיס להאי רביעית, והוה ליה כאילו נטל וחסר, דשליחות יד צריכה חסרון, וכיון דשולח יד במקצתה נתחייב בכולה מדין שליחות יד".

ז. כתב הר"ן לעיל מא ב ד"ה והא לא חסרה: "ודאי הני אמוראי דפליגי בשליחות יד אי צריכה חסרון או אינה צריכה חסרון, בהא קמפלגי, דמאן דאמר צריכה חסרון סבר, שמה שחידש הכתוב לומר שמי שגזל מקצת פקדון יהא חייב על כולו חידוש הוא, ואין לך בו אלא חידושו בלבד, הילכך דוקא בשחסר ממש עשה למקצתה ככולו, אבל אנביה על מנת לחסרו ולא חסר לא עשה מקצתו ככולו, ולפיכך אף על פי שהמגביה על דעת לגזול כולו חייב מגביה על דעת מקצתו אינו מתחייב על כולו [כן הוא ב"שיטה מקובצת"], לפי שאינו מדין אלא מגזירת הכתוב, ואין לך בו אלא חידושו.

ובפשוטו כך ממש מתפרשת כוונת לשון רש"י כאן — ועל דרך זה פירש כוונתו ב"תרומת הכרי" שם — שכתב: "דניחא ליה דתיהוי כולה חבית בסיס להאי רביעית שתישמר אותה רביעית ולא תחמיץ; ולעולם שליחות יד בדבר אחר שלא בחבית י"ן צריכה חסרון, והנוטל פקדון ומגביהו על מנת לשלוח בו יד כלומר: על דעת לגזול מקצת מן החבית [כי ביחס לכל החבית הוא "שליחות יד" ולא גזילה], כל זמן שלא חסרו אינו חייב

שהריטב"א שם דחה פירוש זה בגמרא מטעם שנתבאר שם, אך מודה רש"י בעיקר היסוד.

ג. הריטב"א שם תמה על רש"י: "ונראה מדבריו ז"ל, שהמגביה את הפקדון על דעת לשלוח יד במקצתו, או ששולח יד במקצתו, אינו חייב אלא במה ששולח בו יד ולא בשאר הפקדון, אף על פי שהוא גוף אחד, אלא אם כן מתחייב עליו מדין שואל; והקשו עליו ... ומכל מקום עדיין קשה לפירוש רש"י ז"ל, דכיון שאמר: "לא נטל נטל ממש", ממשע, דכל שכן אם נטל ממנה רביעית שהוא חייב בדמי כולה; ואמאי, דהא אין כאן שואל בשאר החבית, וליכא לפרושי כשנטל והחזירה שם, דהא לא משמע לי שנא הכי".

ד. וב"תרומת הכרי" סימן רצב ד"ה אבל בעניותי, האריך בביאור לשון רש"י ובביאור שיטתו; ולדעתו, אין כוונת רש"י כמו שהבין הריטב"א בדבריו שמכח סברת: "לא ניחא ליה" הרי זה כאילו חיסר; אלא ודאי לא חיסר, רק שאפילו הכי חייב הוא על כל החבית מדין שואל, ומשום שאם כי "שליחות יד" צריכה חסרון, מכל מקום הרי גזילה אינה צריכה חסרון, ונמצא שעל הרביעית יש לו דין גזלן, ואם כן כשאנו דנים לגבי כל החבית, כיון שאינו "שולח יד" שבו חידשה התורה, ששליחות יד במקצתה מחייבת על כולה, אם כן על כל החבית אין לנו לחייבו רק משום סברת רש"י שהוא שואל על כל החבית, וראה עוד בזה באות ז.

ה. וב"חידושי רבינו מאיר שמחה" לעיל מא א ד"ה ודברי רש"י, מפרש את דברי רש"י שלא כהבנת הריטב"א שהוא באמת חייב רק מדין שואל על כל שאר החבית; אלא, שאם לא